Provtagningsanvisning Metanol, P- Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Provtagningsanvisning Metanol, P-	**Dokumentkategori:** Instruktion	**Omfattning:** Hälso- och sjukvård Region Gävleborg
Dokumentägare: Vårdenhetschef KKTM Gävle	**Dokumentansvarig:** Kvalitetssamordnare KKL	**Beslutsinstans:** Vårdenhetschef KKTM Gävle
Diarienummer: Ej tillämpligt.		**Datum för översyn:** Se giltigt t.o.m.

P – Metanol

Remiss	Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg Cosmic: Kemi → Läkemedel, droger. Alt. hittas via sökfunktionen. Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 1, Laboratoriemedicin Region Gävleborg)
Provtagning	5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp Minsta blodmängd 0,5 mL (200 µL plasma). **OBS!** Huden får **inte** tvättas med spritlösning före/ i samband med provtagningen. Använd i stället koksaltlösning. **OBS!** Kan ej tas kapillärt.
Förvaring/transport	Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagningen. **OBS!** Provrör får ej korkas av. Centrifugerat prov hållbart: 1 vecka i kyl (förutsatt att röret är väl tillslutet)
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle
Referensintervall	Ej påvisbart
Svarstid	Dagligen
Ackrediterad	Nej
Efterbeställning	Kan inte efterbeställas.
Patientinformation	Ej tillämpligt
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/övrig upplysning	Ej tillämpligt
Medicinsk bakgrund/indikation	Indikation: Intoxutredning De flesta av de numera ovanliga metanolförgiftningarna orsakas av att metanol konsumeras accidentellt. Exempelvis innehåller vissa bränsleprodukter metanol.

Medicinsk bakgrund/indikation, forts.	Metanol absorberas fullständigt från mag- och tarmkanalen men till flöjd av relativt dålig fettlöslighet absorberas metanol långsammare än etanol. Metanol oxideras långsamt med hjälp av alkoholdehydrogenas, och därefter vidare till myrsyra som främst orsakar den metabola acidosen och leder till ett stigande anjongap och ett förhöjt osmolgap. Metanol elimineras 4–5 gånger långsammare ur organismen än etanol. Etanol konkurrerar med metanol för alkoholdehydrogenasen, vilket innebär att samtidig förtäring av etanol fördröjer metanolmetabolismen och dess symtom. Genom hemodialys kan eliminationen påskyndas. Metanolkoncentrationer över 7 mmol/L är en indikation för behandling och koncentrationer omkring 15–30 mmol/L indikerar allvarliga förgiftningar. På grund av metanolmetabolismen, är det även viktigt att utvärdera den metabola acidosen samt koncentration av etanol.

Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben (Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg).

Vid behov av kommunicering om ändringar i dokumentet utses relevanta kvalitetssamordnare som extra uppföljare på dokumentet. Dessa ansvarar sedan för att ändringarna kommuniceras inom berörda verksamhetsområden.

Medverkande och granskare

Provtagningsanvisning framtagen i samarbete med och granskad av metodansvarig samt medicinskt ansvarig.

Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2026-11-23	1	Nytt dokument anpassat utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok. 09-72390 som arkiveras. Tagit bort 1 % Bensalkonlösning som alternativ vid rengöring av punktionsställe. Mindre redaktionella ändringar utan påverkan på innehåll.